

Opbrengsten gespreksgroepen Webinar bovenschoolse voorzieningen 'Kwaliteitsontwikkeling en geleerde lessen'

Deel 1. Kwaliteitsontwikkeling

Na de presentaties van Janneke van Hardeveld en Wim van Starrenburg gingen de deelnemers digitale groepen uiteen. Zo was er de mogelijkheid om in gesprek te gaan met de Inspectie van het Onderwijs en om het over het ontwikkelen van kwaliteitsbeleid te hebben. Hieronder de terugkoppeling vanuit de verschillende gespreksgroepen.

Gespreksgroepen kwaliteitsbeleid

- Na het voorstelrondje gaat Wim in op een aantal vragen die nogal breed zijn en niet zozeer over het kwaliteitsbeleid. Zo is er een vraag over hoe de scholen gepusht kunnen worden om hun bijdrage (schoolwerk) op tijd inleveren. De tip is om al in het voortraject daar heel duidelijke afspraken over te maken, maar wanneer nodig op te schalen wanneer de contactpersoon het niet voor elkaar krijgt. Investeer in een goede relatie met de VO-scholen.
- Er is besproken over het belang om tijdig te bemiddelen bij een verstoorde relatie tussen scholen, ouders en leerlingen. Heel belangrijk om ook succesvol terug te kunnen stromen. Soms zijn herstelgesprekken nodig.
- Er wordt ingehaakt op de ervaringen in de coronatijd en de waardering van de inspectie. Wim geeft aan dat met name het actief contact houden met alle partijen van belang is geweest, ook toen de meeste leerlingen weer gekoppeld werden aan het online aanbod van de VO-school. Toen werd ook duidelijk dat een aantal leerlingen die met hun ziel onder de arm liepen. Die hebben toen een opvang gekregen op de bovenschoolse voorziening.
- Over de mogelijke toepassing vanuit de ervaring met online aanbod in het reguliere traject is niet direct zo duidelijk.
- Er wordt nog navraag gedaan naar de maximale verblijfsduur van leerlingen. De reactie is zo kort mogelijk, maar zo lang als nodig. Wim werd er in het verleden wel op aangesproken, maar uiteindelijk gaat ook inspectie daar wel mee akkoord. Dat heeft deels te maken met de bevoegdheden (*pabo of vakdocenten), maar dat lijkt niet bepalend. De VO-scholen hebben een eigen verantwoordelijkheid om de vakkennis ook ter beschikking te stellen en voor de leerlingen in te zetten wanneer nodig.
- Een ander punt dat extra aan bod kwam was het OPP. In feite moet de VO-school dat aanleveren, dit moet het uitgangspunt zijn, maar op het OPDC wordt er een addendum aan toegevoegd waarin ook samen met de leerling de werkdoelen zo concreet mogelijk te maken.
- De specifieke kindkenmerken komen aan de orde in het toeleidingstraject en staan vermeld in het toeleidingsformulier. Door het gebruik van de wekrapportage blijven alle partijen (ouders, school, hulpverlening) op de hoogte van de ontwikkelingen van de leerling.

Gespreksgroep Inspectie van het Onderwijs

In deze gespreksgroep zijn er veel vragen beantwoord door de inspectie. Een deel van deze vragen vindt u terug in het [overzicht met de beantwoorde vragen](#). Verder heeft Dorien Verweij (d.verweij@owinsp.nl) nog de volgende oproep: Ik ga graag in gesprek over het toezicht op de OPDC's en de wijze waarop deze voorziening past in inclusiever onderwijs. Gezamenlijk belang is goed onderwijs, ook voor leerlingen die tijdelijk niet op hun eigen school onderwijs krijgen. We werken toe naar een nieuw kader per september 2021 en input is meer dan welkom op dit vlak.

Deel 2. Geleerde lessen in coronatijd

In dit deel draaide het om de geleerde lessen die we met elkaar hebben opgedaan tijdens de coronatijd met jongeren in kwetsbare posities. Na drie korte filmpjes ter introductie van het onderwerp gingen de deelnemers digitale groepen uiteen om ervaringen uit te wisselen rond de drie onderwerpen 1) Samenwerken met leerplicht 2) Afstandsonderwijs en 3) Noodopvang; samenwerken van onderwijs en jeugdhulp. Hieronder de terugkoppeling vanuit de verschillende gespreksgroepen.

Gespreksgroepen Samenwerken met leerplicht

- *Zijn er opbrengsten uit de afgelopen periode die leerplicht meeneemt nu de scholen weer open zijn?*
Veel in gesprek blijven met ouders en school. Voornamelijk belangrijk hierbij is om bij ouders door te vragen naar de redenen waarom een kind thuis wordt gehouden. Ouders bleken soms een verkeerd beeld te hebben over de coronamaatregelen en daarbij komende risico's. Soms was enkel het benoemen dat de leerplicht een melding moest doen al voldoende om een kind naar school te krijgen. Dit wordt herkend door een van de deelnemers die als jeugdarts aangeeft hierover diverse gesprekken met ouders te hebben gehad. Wat bij de leerplicht in regio van Vienthi Helstoot en/of Annelies van de Kolk veel heeft opgeleverd was dat de leerplicht de toegang was van de verzuimmelding en het verzuim op één plek terug binnen kwam. Leerplicht is de toegang en neemt contact op met ouders, leerling en jeugdarts. In het verleden werd er veel energie en tijd gestoken in het in beeld brengen van de volledige situatie. Door het verzuim op één plek binnen te krijgen wordt er snel duidelijk wanneer het gaat om corona gerelateerd verzuim en kan er snel worden gehandeld.
- *Bij een aantal scholen signaleren ze nu dat bij een aantal thuiszitters, de lockdown de trigger is geweest. Herkennen jullie dat?*
Ja, dit wordt herkend. Dit blijft lastig en ouders halen nu snel het argument corona erbij, zoals het ventilatiesysteem wat nu veel gehoord wordt. Leerplicht blijft benadrukken hoe belangrijk het is dat het kind op school komt. Ook vanuit de leerling zelf wordt dit herkend. Sommige leerlingen vinden het online lessen volgen lastig, proberen in te loggen maar wanneer zij hierbij vastlopen haken zij snel af. Daarnaast grijpen sommige leerlingen corona aan om makkelijker thuis te blijven.
- *Leerplicht geeft aan een toename te zien in ziekteverzuim. Kunnen zij iets meer vertellen over welke verschillen er worden ervaren t.o.v. voor en na corona? De impact die corona hier op heeft.*
Er zijn meer ziekmeldingen, waarbij ook nog onderscheid gemaakt moet worden voor leerlingen die afwezig zijn en wachten op een test(uitslag).

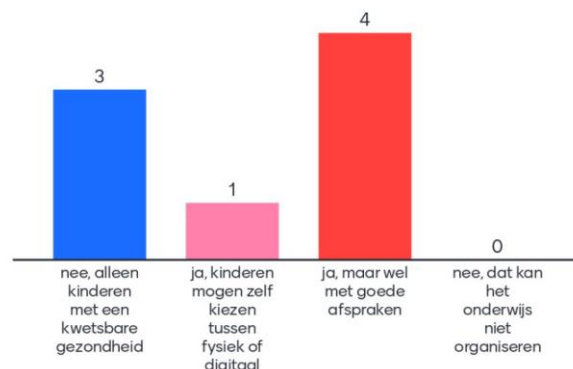

- Leerlingen zijn soms bepalend gezien situatie corona en grijpen dit aan om thuis te blijven en ouders gaan hier makkelijk in mee. Jeugdarts moet soms inpraten op leerling en uitleggen dat een leerling niet ziek is maar vanuit huis kan werken. Leerlingen kunnen verzocht worden een test te doen maar het opvragen van de uitslagen is niet mogelijk.
- *Zijn er nog tips om leerlingen thuis te betrekken?*
Bij leerlingen die nog niet toe zijn aan klassikale lessen hen in kleine ruimtes iets aanbieden. Leerlingen meer aan de hand meenemen in een rustige setting kan hen enorm helpen. Dit was ook terug te zien bij de noodopvang.
- *Vraag van leerplicht aan de scholen: hebben jullie dingen gemist in de ondersteuning en wat nemen jullie mee m.b.t. de leerlingbegeleiding in de toekomst?*
In de startperiode van de lockdown werd er niet altijd genoeg medewerking vanuit de leerplicht ervaren bij casussen met grote zorgen. Zij deden geen huisbezoeken, werkten vanuit huis en enkel telefonisch. Dit was een gemis, leerplicht hoeft niet te handhaven maar kan wel een signaal geven. Leerplicht geeft aan dat hier per regio andere afspraken over waren maar dat zij hebben getracht hier zo snel mogelijk op in te spelen. Maar ook voor hun team brachten de bezoeken risico's met zich mee dus dit moest geïnventariseerd worden. Zij gaven ondersteuning, maar stap 1 was inderdaad persoonlijke benadering via telefoon. Na een week of drie is er een pakketdienst opgezet en werden huisbezoeken opgepakt. Elke leerling die het nodig had kon vanaf dat moment bezocht worden. Mocht er een tweede golf komen dan hoopt leerplicht te leren van de ervaringen van de afgelopen tijd en meer ruimte te voelen flexibel om te gaan met sommige situaties.
- *Welke geleerde lessen nemen wij mee uit deze periode?*
 - Fijn voor leerplicht dat er noodopvang was, dit was voor veel gezinnen erg waardevol en ondersteunend aan leerplicht.
 - Heel fijn dat school op tijd aan de bel trekt en contact opneemt met leerplicht, dan zijn er meer mogelijkheden de casus samen aan te vliegen met jeugdarts en leerplicht. Scholen stimuleren om vroegtijdig met leerplicht te overleggen bij onduidelijk verzuim, en omgekeerd ook.
 - Sinds de coronaperiode staat risicovol verzuim van bepaalde leerlingen altijd op de agenda van het SOT op de scholen, zodat er tijdig al preventief kan worden gewerkt.
 - Voor enkele thuiszitters werd ervaren dat zij de online-lessen prima volgden, dus dat geeft ook meer zicht op de redenen van verzuim (bv. ASS-problematiek)
 - Beeldbellen als alternatief voor gesprekken op locatie, dat kan ook bij een eventuele nieuwe lockdown, is ook voor samenwerking met externe organisaties handig.
 - Het was in de periode toen iedereen thuiszat veel gemakkelijker om online te organiseren dan nu. Wanneer iedereen thuis moet blijven lukt het digitaal les geven goed maar de combinatie face to face lesgeven en digitaal lesgeven blijkt veel lastiger.
 - Lessons learned hybride onderwijs regio Amsterdam:
www.swvadam.nl/netwerk/artikelen/bied-jij-een-vorm-van-hybride-onderwijs

Gespreksgroepen Afstandsonderwijs

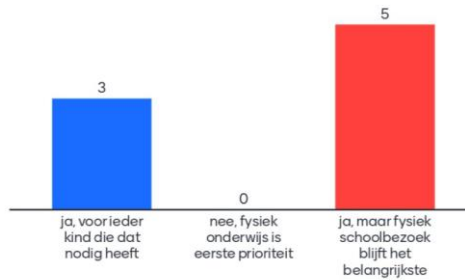
- Een vraag was: hoe kunnen we de groep leerlingen die juist zo'n baat hebben bij de klassensetting van een OPDC en juist hier oefenen met hun gedrag enerzijds naar school krijgen en anderzijds met hun doelen kunnen laten oefenen op afstand? Deels helpt het aansturen van ouders, ook de inzet van interne en externe hulpverlening kan helpen. Het faciliteren van juist de klassensetting als oefensituatie voor de leerdoelen van een bepaalde groep leerlingen in het OPDC is een knelpunt.
- Een andere vraag/onderwerp waar we vrij lang over gesproken hebben is: Hoe kunnen we profiteren van en bijdragen aan het hybride onderwijs als OPDC's? De situatie is dat er steeds meer online onderwijs wordt verzorgd. Dit brengt kansen met zich mee voor leerlingen die thuiszitten, snel overprikkeld raken in een school, of een traject volgen op een OPDC, waardoor ze veel vakonderwijs mis kunnen lopen. Biedt het OPDC niet juist kansen voor scholen die een groep leerlingen hebben die juist die rustige, prikkelarme omgeving nodig hebben en kunnen leerlingen die op het OPDC een traject volgen dit dan niet bijv. intensiever volgen, omdat de lessen van hun eigen school en hun eigen klas ook op het OPDC goed toegankelijk is. Dit biedt zelfs de mogelijkheid dat leerlingen samen met medewerkers van een OPDC aan de hand van online lessen van de eigen school al knelpunten kunnen zien/bespreken. Idealiter kan dus een leerling dan ook bijv. online z'n wiskundeles volgen en bovenschools werken aan andere gedragsmatige en/of sociaal- emotionele doelen. Kunnen er bijvoorbeeld via het Steunpunt Passend Onderwijs ideeën over uitgewisseld worden?
- We hebben geleerd dat we op school meer bieden dan alleen onderwijs als kennisoverdracht.
- Er is gesproken over de voor- en nadelen van afstandsonderwijs. Met name over het wanneer wel en wanneer niet inzetten van afstand onderwijs. Vrijwel iedereen vindt afstandsonderwijs een goede aanvulling op fysiek onderwijs, maar geeft aan dat het niet het fysieke onderwijs kan vervangen. Er zitten namelijk veel haken en ogen aan en er zijn verschillende factoren die meespelen of het inzetbaar is. Afstandsonderwijs wordt vooral gezien als een uitbreiding aan het gehele repertoire om meer gedifferentieerd leerlingen maatwerk te kunnen bieden.
- Een interessante vraag was; wie moet dit organiseren? Hier kwam vooral naar voren dat de scholen vanuit hun verantwoordelijkheid en expertise het zouden moeten aanbieden en de samenwerkingsverbanden het zouden kunnen faciliteren. Ook is er gesproken om het landelijk te regelen. In het PO blijken er meer en betere mogelijkheden te zijn m.b.t. afstandsonderwijs. Hieronder de 'resultaten' van Mentimeter die is gebruikt tijdens het gesprek.

Ieder kind heeft recht op afstandsonderwijs

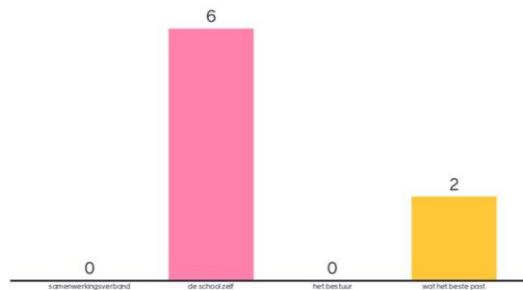

afstandsonderwijs blijft een tool die we ook na corona moeten gebruiken

wie moet het afstandsonderwijs organiseren?

wat is er nodig voor goed afstandsonderwijs?

Gespreksgroepen noodopvang

Tijdens dit gesprek kwamen allerlei verschillende zaken aan de orde, een impressie.

- Een deelnemer vond het opvallend dat er tijdens de noodopvang veel leerlingen kwamen voor wie een plaatsing in de TOPklas van belang zou kunnen zijn.
- Het één op één setting aan tafel in een kantoor bleken veel jongeren niet altijd prettig te vinden. Lekker met ze wandelen buiten werkt echt beter, frisse buitenlucht, jongeren praten makkelijker.
- Belangrijk bleek om vooral aandacht te besteden aan het leggen van verbinding tussen de verschillende partijen die betrokken zijn. Afstemming is dan heel belangrijk.

- Achter het spijbel- en of probleemgedrag zaten vaak een hoop problemen. De gevolgen van de corona en de lockdown van de scholen waren soms heel ingrijpend. Als je luisterde wat dit kon betekenen voor de jongeren. Wat er gebeurt achter de voordeur, op straat..... Leerlingen die op het toilet gingen zitten werken omdat dit de enige rustige plek was thuis.... Het geweld op straat war jongeren mee moeten dealen. We hebben er vaak maar weinig zicht op maar nu kreeg je veel meer te horen.
- Er worden ervaringen onderling uitgewisseld. Er zijn veel verschillende vormen van noodopvang geweest met ook originele oplossingen. Bijvoorbeeld om leerlingen over de hele dag verspreid te laten komen. Zo bleven de leerlingen toch in beeld en het contact.
- Over de kwetsbare doelgroep leerlingen met ASS waren de ervaringen heel verschillend. Sommigen vonden het fijn om nu thuis te kunnen werken, anderen hadden juist de behoefte aan de structuur die school of de opvang hen kon bieden.
- Er waren beduidend meer zorgmeldingen. Hulpverleners die niet meer bij de gezinnen binnen konden komen. Er was regelmatig veel zorg over de thuissituatie van de leerlingen. Er werd op gewezen hoe belangrijk het contact ook met de ouders in deze periode was.
- Er was ook wel een opmerking over dat voor sommige leerlingen thuiswerken een veel betere oplossing leek dan met veel stress naar de school komen. Daar waren de meesten het niet mee eens, op school krijg je meer dan alleen de leerstof, zoals de sociale vaardigheden het samen werken etc.... Dat leer je niet thuis.
- Regelmatig werd de leerplicht ingeschakeld wanneer leerlingen te lang onder de radar bleven. Contact met de school van herkomst was essentieel en afstemming.
- Liefdevol overtuigen van ouders om hun kinderen naar school te sturen. Als dat niet lukte, moest er ook wel een melding bij Veilig Thuis nodig.